

Our ref: MA-EM-01622-20

David Rees AS
Cadeirydd y Pwyllgor Materion Allanol a Deddfwriaeth Ychwanegol
Senedd Cymru
Bae Caerdydd, CF99 1SN

Mick Antoniw AS
Cadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad
Senedd Cymru
Bae Caerdydd, CF99 1SN

29 May 2020

Annwyl David a Mick,

Y Bil Masnach: Cydsyniad Deddfwriaethol

Diolch am eich llythyr dyddiedig 07 Mai 2020 yn gofyn am ragor o wybodaeth yn sgil cyflwyno Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol ar gyfer y Bil Masnach. Rwy'n ddiolchgar i'ch dau bwyllgor am graffu ar y Bil a'r elfennau y ceisir cydsyniad deddfwriaethol ar eu cyfer. Yn eich llythyr, rydych yn gofyn nifer o gwestiynau ac rwyf am ateb pob un yn ei dro.

Rhan 1, Cymal 1: Yn ymwneud â'r Cytundeb ar Gaffael gan Lywodraethau (GPA)

C1: Pa gyrff cyhoeddus o Gymru y bydd Llywodraeth Cymru yn ceisio eu cynnwys mewn unrhyw restr ddiwygiedig yn Anecs 1 i Atodiad 1 y Deyrnas Unedig i'r GPA?

Mae Llywodraeth y DU wedi cytuno i ddiweddarau ei hamserlen ar gyfer y GPA yn sgil ymuno ag ef. Swyddfa'r Cabinet sy'n arwain y gwaith hwn a bu'n trafod yn rheolaidd â swyddogion Llywodraeth Cymru am newidiadau posibl i'r gyrff cyhoeddus a restrir Anecs 1. Ein disgwyliaid ar hyn o bryd yw y bydd y newidiadau arfaethedig yn rhai technegol eu natur gan mwyaf, er enghraifft newid enwau'r gyrff a restrir i adlewyrchu eu teitlau cyfredol. Felly dyma lle mae ein gwaith yn canolbwyntio ar hyn o bryd.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Gohebiaeth.Eluned.Morgan@llyw.cymru
Correspondence.Eluned.Morgan@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

C2: Pa drafodaethau y mae'r Gweinidog wedi'u cael gyda Llywodraeth y DU ynghylch ehangder y pŵer i wneud rheoliadau yng Nghymal 1, yn benodol o ran gallu Gweinidogion y DU a Chymru i wneud rheoliadau ar gyfer gweithredu'r GPA fel y gwelant yn "briodol"?

Nid ydym wedi cael sgwrs benodol gyda Gweinidogion y DU am hyd a lled y pwerau yng Nghymal 1 i wneud rheoliadau. Ond mae is-gymal (1) yn cyfyngu'r pŵer i'r dibenion penodol a restrir, hynny yw i drafod mynediad y DU i'r GPA a'i haelodaeth ohono. Rydym wedi cael trafodaethau da â Swyddfa Cabinet Llywodraeth y DU am y ddarpariaeth allai fod ei hangen o dan gymal 1 i roi'r GPA ar waith. Byddwn yn dal i drafod y mater hwn â Swyddfa'r Cabinet ac yn hysbysu'n pwyllgorau maes o law os bydd Gweinidogion Cymru'n rhoi eu cydsyniad i unrhyw rai o reoliadau Llywodraeth y DU o dan gymal 1 mewn meysydd datganoledig.

C3: O ystyried y ffaith ei bod yn ymddangos bod angen adolygu'r rhestr o gyrff cyhoeddus Cymru, a'r cyfeiriad at yr angen am ddiweddariad yn y Nodiadau Esboniadol, pam ydych chi'n ystyried mai'r weithdrefn negyddol yw'r weithdrefn briodol ar gyfer gwneud y rheoliadau hyn?

Llywodraeth y DU benderfynodd yr y weithdrefn Seneddol a dilyn y penderfyniad hwnnw ydym ni. Esbonnir rhesymau Llywodraeth y DU am ei phenderfyniad yn y Memorandwm Pwerau Dirprwyedig, sef yr angen am gyflymder a'r ffaith y bydd Senedd y DU yn ystyried telerau ymaelodi â'r GPA hefyd o dan weithdrefn Deddf Diwygio Cyfansoddiadol a Llywodraethu 2010.

Gan mai cytundeb rhyngwladol yw'r GPA, ni cheir defnyddio cymal 1 y Bil i newid unrhyw ran o'r cytundeb, gan gynnwys Anecs 1. Yr unig ffordd i ddiweddarau'r Anecs yw trwy ddilyn y broses a ddisgrifir yn Erthygl XIX y GPA. Gellir wedyn defnyddio pwerau cymal 1 i roi ymrwymadau rhyngwladol y DU ar waith mewn cyfraith ddomestig. Er enghraifft, trwy ddiwygio deddfwriaeth ddomestig fel Rheoliadau Contractau Caffael 2015 i sicrhau bod y rhestr o awdurdodau contractio'r llywodraeth ganol y mae'r rheoliadau hyn yn eu cwmpasu yn gyson ag ymrwymadau'r DU o dan y GPA. Gan na ellir defnyddio pwerau cymal 1 ond i roi ymrwymadau ar waith sy'n deillio o gyfraith ryngwladol, yn ymarferol, ychydig iawn o ddisgresiwn mewn gwirionedd sydd gan Weinidogion y DU a Gweinidogion Cymru.

C4: Mae'r Memorandwm Pwerau Dirprwyedig yn nodi bod angen gwneud rheoliadau Cymal 1 yn gyflym, p'un a yw hynny, er enghraifft, mewn ymateb i fynediad y DU i'r GPA fel aelod annibynnol neu mewn ymateb i anghydfod â pharti GPA arall. Mae'r Memorandwm Pwerau Dirprwyedig yn awgrymu bod y weithdrefn penderfyniad negyddol yn rhoi cyfle i Weinidogion y DU a Chymru weithredu mor gyflym â hynny. Pa ystyriaeth a roddwyd i gymhwyso'r weithdrefn gwneud cadarnhaol i'r pwerau gwneud rheoliadau yng Nghymal 1?

Gan mai Llywodraeth y DU wnaeth y penderfyniad ynghylch y weithdrefn, ni allaf gynnig sylw ar y ffactorau y gwnaeth eu hystyried pan benderfynodd nad oedd angen dilyn y weithdrefn gadarnhaol i gymal 1.

Er bod Llywodraeth y DU wedi nodi cyflymder fel un o'r ffactorau i gefnogi'r weithdrefn negyddol yn y Memorandwm Pwerau Dirprwyedig, nid wyf yn ymwybodol o unrhyw sefyllfa lle byddai'r angen i wneud rheoliadau a'u dwyn i rym mor gyflym yn cyfiawnhau defnyddio'r weithdrefn gadarnhaol 'gwnaed'. Rwy'n fodlon bod y weithdrefn negyddol yn taro'r cydbwysedd iawn yn yr achos hwn.

Disgwyliadau Gweinidogion y DU

C5: A allwch chi egluro ar ba sail y gwnaed y cytundeb i ailddatgan yr ymrwymadau hyn? Er enghraifft, a gadarnhawyd hyn mewn llythyrau rhwng Gweinidogion neu ai ymrwymiad llafar ydoedd?

Cefais addewidion mewn llythyrau rhyngof a'r Gweinidog Polisi Masnach bryd hynny, Conor Burns AS y DU, y caiff yr holl ymrwymadau a wnaed i Lywodraeth Cymru yn ystod taith rannol yr hen Fil Masnach eu hailddatgan yn ystod taith y Bil hwn. Rwyf hefyd wedi codi ac ysgrifennu at Greg Hands, AS, Gweinidog Polisi Masnach y DU i ofyn iddo gadarnhau y byddai'n anrhydeddu addewidion ei ragflaenydd ac y byddai'n ailadrodd yr ymrwymadau hyn yn Nhŷ'r Cyffredin pan drafodir y Bil yno.

C6: Pa gamau y byddwch yn eu cymryd pe na bai'r ymrwymadau hyn yn cael eu hailddatgan?

Mae argymhelliad Llywodraeth Cymru yn y Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol bod cydsyniad y Senedd i'r Bil yn amodol ar addewidion Llywodraeth y DU y bydd yn anrhydeddu'r ymrwymadau a wnaeth yn Senedd y DU yn ystod taith rannol y Bil Masnach gwreiddiol. Os na chaiff yr ymrwymadau hynny eu hailadrodd yn Nhŷ'r Cyffredin, yna caiff yr argymhelliad ei ailystyried cyn gwahodd y Senedd i roi ei chydsyniad deddfwriaethol. Rwyf wedi egluro hyn i Greg Hands AS.

C7: Mae'r Bil yn creu pwerau cydredol newydd y gellir eu harfer mewn meysydd datganoledig gan Lywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU. A yw Llywodraeth Cymru wedi cael trafodaethau â Llywodraeth y DU am yr effaith y mae hyn yn ei chael ar gymhwysedd deddfwriaethol Senedd Cymru, yn benodol y prawf a nodir ym mharagraff 11 o Atodlen 7B i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006?

Gallaf gadarnhau bod trafodaethau wedi'u cynnal â Llywodraeth y DU am effaith y Bil ar gymhwysedd deddfwriaethol y Senedd. Rwy'n rhagweld y caiff Gorchymyn Adran 109 ei ddwyn ymlaen cyn hir ac y bydd yn mynd i'r afael â phroblem y swyddogaethau cydredol rydych yn tynnu'n sylw ato.

Ymestyn y cyfnod y gellir defnyddio pwerau Cymal 2

Q8: A allwch gadarnhau bod Llywodraeth Cymru yn fodlon â chyfnod o bum mlynedd y gellir defnyddio'r pwerau hyn?

Byddwch eisoes yn gwybod mai consyrn pennaf Llywodraeth Cymru yn wreiddiol wrth holi Llywodraeth y DU am y cymal machlud oedd sicrhau y byddai'n trafod â'r Gweinyddiaethau Datganoledig, hynny cyn penderfynu a ddylid estyn hyd y cymal machlud a sut y dylid gwneud hynny,. Rwy'n fodlon â'r addewidion rydym wedi'u cael gan Lywodraeth y DU yn hynny o beth. O ystyried y nifer fawr o gytundebau masnach y bydd angen eu gwneud o bosibl o dan y ddarpariaeth hon, gall Llywodraeth Cymru werthfawrogi y bydd angen bod y pwerau hyn ar gael am gyfnod rhesymol o amser. Nid ydym yn ymwybodol ar hyn o bryd bod problem â'r cyfnod machlud o bum mlynedd.

C9: Er ein bod yn nodi eich bod yn ceisio ymrwymiad gan Weinidogion y DU i ymgysylltu â Llywodraethau Datganoledig cyn estyn y cyfnod y gellir defnyddio pwerau Cymal 2 o dan y Bil, beth yw eich barn ar yr awgrym y dylai unrhyw estyniad i'r cyfnod o bum mlynedd hefyd fod yn ddarostyngedig i gydsyniad Senedd Cymru, i'r graddau y mae hyn yn ymwneud â phwerau wedi'u dirprwyo i Weinidogion Cymru?

Mae cwmpas y pŵer yng nghymal 2, gan gynnwys gallu'r Ysgrifennydd Gwladol i estyn y ddarpariaeth machlud, wedi'i gynnwys fel un o ddarpariaethau'r Bil y ceisir cydsyniad y Senedd ar ei gyfer yn y Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol a osodwyd ar 2 Ebrill 2020.

Roedd Llywodraeth Cymru o'r farn bod ymrwymïadau Llywodraeth y DU i ymdrin â'r weithrediaeth yn hytrach na'r ddeddfwrfa yn briodol yn yr achos hwn, o gofio bod y mater yn ymwneud yn benodol ag arfer swyddogaeth a roddir i'r weithrediaeth o dan amgylchiadau penodol iawn.

Datblygodd Llywodraethau Cymru a'r Alban set gyffredin o ddiwygiadau i'r Bil ym mis Ionawr 2018 oedd yn rhoi dyletswydd statudol ar yr Ysgrifennydd Gwladol i ymgynghori â Gweinidogion Cymru a Gweinidogion yr Alban ar estyn hyd y cymal machlud a sut i wneud hynny. Er na chafodd y diwygiadau hynny eu derbyn, llwyddwyd i gael addewid gan Lywodraeth y DU ar lawr Tŷ'r Cyffredin y byddai'n trafod â'r gweinyddiaethau datganoledig cyn estyn y cyfnod y ceid gwneud rheoliadau cymal 2 ynddo yn ystod taith rannol y Bil Masnach gwreiddiol yn ystod sesiwn Seneddol 2017-19 y DU.

Cyn belled â bod yr ymrwymïadau hynny'n cael eu hailddatgan yn ystod taith y Bil cyfredol, mae Llywodraeth Cymru wedi argymhell bod y Senedd yn rhoi ei chydsyniad i'r ddarpariaeth yn y Bil.

C10: Beth yw eich barn am y pŵer yng Nghymal 2(6)(a) sy'n galluogi Gweinidogion y DU i ddiwygio Deddf Llywodraeth Cymru 2006 trwy reoliadau? Pam ydych chi'n ystyried bod hwn yn bŵer priodol? A ydych wedi cyflwyno sylwadau i Lywodraeth y DU ynghylch y pŵer hwn?

Rwy'n fodlon â'r pŵer yng nghymal 2(6)(a) ac nid wyf wedi holi Llywodraeth y DU am y cymal penodol hwn. Er nad oes unrhyw beth i rwystro Gweinidog y Goron rhag diwygio Deddf Llywodraeth Cymru (DLIC) 2006, mae cymal 2(6)(a) yn cyfyngu unrhyw ddiwygiadau i ddeddfwriaeth sylfaenol, i'r graddau bod darpariaeth yn bodloni'r diffiniad a geir yn adran 6(7) o Ddeddf yr Undeb Ewropeaidd (Ymadael) 2018 o gyfraith yr UE a ddargedwir. Ychydig iawn o ddarpariaethau yn DLIC all ddod o dan gwmpas y diffiniad hwn ac nid yw Llywodraeth y DU wedi dangos ei bod am arfer pwerau cymal 2 i wneud diwygiadau o'r fath.

Ar sail hynny, nid wyf o'r farn bod angen eithrio DLIC o'r categori o ddeddfwriaeth sylfaenol y gall Gweinidog y Goron ei ddiwygio o dan gymal 2(6)(a).

Gan obeithio bod fy atebion i'ch cwestiynau'n foddhaol.

Yn gywir,

Eluned Morgan MS

Gweinidog y Gymraeg a Chysylltiadau Rhyngwladol
Minister for International Relations and the Welsh Language